

**תערוכה של שושקה
בתיאטרון יפו
עמ' 9**

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדבר

ZO HADEREKH زوهديرخ

גיליון 21 / 29 במאי 2024

ישראל בהאג

טבח

ברפיח

FOOD
NOT
BOMBS

יש ילדים ברפיח
في أطفال برقع
There are children in Rafiah

**הייבוא גדל
המחירים עולים**

מכתבים למערכת

ישראלית... הזקוקה להכרה

לורן (שם בדוי) היא צעירה ילידת ישראל חסרת מעמד, בת למהגרים. בעקבות בקשה הומניטרית שהגשנו עבורה – קיבלה לראשונה רישיון עבודה. בשבוע שעבר הגענו עם לורן לבית הדין לעררים של רשות האוכלוסין וההגירה כדי לדרוש עבורה תושבות, אשר תאפשר לה לשקם את חייה ולטפל בבתה הפעוטה.

בעקבות בדיקת אבהות, בתה של לורן, סופי (שם בדוי), הוכרה כאזרחית ישראלית. אביה של סופי הוא אזרח ישראלי אשר נוכח בחייה, אך לורן מגדלת אותה לבד, כאם יחידנית. רשות ההגירה החליטה להעניק ללורן רישיון עבודה, אך הרישיון הזה רחוק מלספק לה את התנאים הנחוצים לה כדי לתת לבתה את הילדות והעתיד שמגיעים לה. לורן עצמה גדלה בישראל כילדה וכנערה בסיכון והיום היא אם צעירה בסיכון. הגענו לדיון בבית הדין עם חוות דעת המבהירות שכדי להשתלב בשוק העבודה – זקוקה לורן לסיוע נפשי ושיקומי. לורן נולדה וגדלה בישראל ומעולם לא יצאה מהארץ. בילדותה עמדה בכל הקריטריונים שנקבעו בהחלטת הממשלה מ-2010 שהעניקה מעמד לילדי מהגרים. אילו אז הייתה מוגשת עבורה בקשה, היא הייתה היום אזרחית ישראל. אבל לורן הייתה אז ילדה בסיכון ולא היה מי שידאג לכך. למרות כל מה שעברה בחייה, סיימה לורן 12 שנות לימוד בציונים גבוהים. היא אמא טובה, היכולה לסלול לבת שלה מסלול חיים אחר, אם היא רק תקבל את מה שמגיע לה.

סופי היא הסיבה של לורן לקום בבוקר ולהמשיך להילחם. אבל הצלקות, תוצאה של חיים בלי קרקע מתחת לרגליים, בעוני, בהזנחה ובהתעללות, חרוטות בה. הסברנו לדיין שכדי לשבור את המעגל ולגדל את סופי במציאות אחרת – זקוקה לורן לתושבות. זו תעניק לה גישה לשיקום, לטיפול נפשי ורפואי במערכת הבריאות הממלכתית ולהדרכה הורית. ההחלטה הקודמת בעניינה העניקה ללורן את האפשרות לעבוד. אבל זה לבד לא יחליף אותה מהעוני. סופי צריכה אמא עם זכויות. זה עד כדי כך פשוט. הדיין שאל למה אנחנו ממהרים? הסברנו לדיין כי בכל יום שעובר מדרדר המצב של לורן, שהזכות היחידה שהוענקה לה היא הזכות לעבוד.

בחצי השנה האחרונה לורן כבר לא דואגת שמא פקחי ההגירה יעצרו אותה ברחוב ויגרשוה למדינה שמעולם לא ביקרה בה. אבל בשינוי הזה לא די לאסוף את השברים. בתום הדיון קבע הדיין, כי יש לנו 30 יום להגיש את כלל העדכונים בתיק לוועדה הבין-משרדית לעניינים הומניטריים, שתצטרך לתת החלטה חדשה תוך 90 יום. אנחנו מקוות שהדיינים יקבלו סוף-סוף את ההחלטה הנכונה ולורן, ישראלית כל חייה, תוכר כתושבת המדינה היחידה שהיא מכירה. נמשיך להילחם עד שזה יקרה, וזאת עבור העתיד של לורן ושל הדור הנוכחי של ילדי המהגרים ומבקשי המקלט.

עו"ד עדי כורם-ליבנה

המוקד לפליטים ולמהגרים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

לא נגענו: הודעת משטרת ישראל

"במהלך פעילות לאיתור דורש חקירה ביישוב טבראין נכנס כוח משטרה לחצר בית, שם נאליץ אחד השוטרים לבצע ירי לעבר כולב לאחר שחש סכנה לחייו. כתוצאה מהירי נפגעה אישה שנזקקה לטיפול רפואי שהשוטרים הזעיקו למקום. בשל נסיבות האירוע, הנושא הועבר לבדיקת מח"ש".

דובר המשטרה, 17.5

הלחן של גוטליב אבל המילים של נתניהו

"המחאה של משפחות החטופים משודרת באל ג'זירה ומחרבת את המדינה".

ח"כ טלי גוטליב בישיבת ועדת החוקה, 20.5

המלחמה כבר לא טובה לביזנס?

"במשך יותר מחצי שנה התנוסס השלט 'ביחד ננצח' מעל סניף חולון של 'גוד פארם' בתוספת הלוגו של הרשת. היה ואיננו עוד. מה חשבו מנהלי הרשת שהחליטו להוריד את השלט? שלא ננצח? שננצח – אבל לא ביהוד? או שפשוט עשו שיקול עסקי קר והחליטו שהמלחמה בעזה והניצחון המוחלט כבר לא מקדמים מכירות?"

ציוץ של אדם קלו, 17.5

המלחמה לא טובה דיה כדי לעצור שביתות?

"רציתי ללכת לבית הדין לעבודה ולהגיד שהעיצומים של המורים בבתי הספר העל יסודיים בתקופת מלחמה לא ראויים ואסור שיהיו. בהתייעצות עם חיים ביבס והמערכת המשפטית הבנתי שזאת לא הזירה הנכונה. יש מורכבות גדולה".

שר החינוך יואב קיש בכנס הנהגת ההורים, 20.5

זו לא טעות, זו מדיניות

"בלשכת ראש הממשלה בנימין נתניהו עשו טעות מביכה בהודעת התנחומים שפרסם נתניהו אחרי הודעת דובר צה"ל על חילוץ שלוש גופות החטופים מעזה. בהודעה הראשונה שיצאה מלשכת ראש הממשלה נכתב: "נחזיר את כל חטופינו, המתים והחללים כאחד". 6 דקות לאחר מכן הודעה נמחקה ולשכת ראש הממשלה הוציאה הודעת תיקון ללא הטעות: "נחזיר את כל חטופינו, החיים והחללים כאחד".

וואלה, 17.5

הרג ללא הפסקה

"היושע שרמן, נציג הציונות-הדתית בקק"ל, ויתר על דרישה לפיצוי של חצי מיליון שקל ולמחיקת תחקיר 'בצלם' שהאשים אותו בהוצאה להורג של פלסטיני. לפי הפשרה, תשונה כותרת התחקיר ל'הרג ללא הצדקה' ותתווסף הבהרה כי הפרקליטות קבעה שאין חשד לירי שלא כדין, וכי 'בצלם' עומדים על טענותיהם".

אורן פרסיקו, "העין השביעית", 19.5

ישראל, האג ופשעי מלחמה

ילד מתבונן על ביתו ההרוס בשכונת אל-זייתון בעזה לאחר הפגזה ישראלית (צילום: חאפא)

כרים חאן, התובע בבית הדין הבינלאומי הפלילי, האשים את נתניהו וגלנט ב"הרעבה של אזרחים כשיטת לחימה כפשע מלחמה, גרימה במזיד של סבל רב או פגיעה חמורה בגוף או בבריאות או יחס אכזרי כפשע מלחמה, הריגה בזדון או רצח כפשע מלחמה, כיוון במזיד של מתקפות נגד אוכלוסייה אזרחית כפשע מלחמה, השמדה ו/או רצח לרבות בנסיבות של מקרי מוות הנגרמים כתוצאה מהרעבה כפשע נגד האנושות, רדיפה כפשע נגד האנושות, מעשים לא-אנושיים אחרים נגד האנושות". את סינוואר, דף והנייה האשים חאן ב"השמדה כפשע נגד האנושות, רצח כפשע נגד האנושות, לקיחת בני ערובה כפשע נגד האנושות, אונס ומעשים אחרים של אלימות מינית כפשע נגד האנושות, יחס אכזרי כפשע מלחמה ופגיעה באופן חמור בכבוד האישי כפשע מלחמה".

האיזמים נגד התובע מזכירים משפחות פשע

תגובותיה של ישראל לאישומים בהאג רק מבודדות אותה עוד יותר. האיזמים על התובע כרים חאן בחקיקה אמריקאית שתמנע את כניסתו לארה"ב ולמדינות אחרות הן איום גנגסטרי של משפחת פשע ולא של ממשלה של מדינה. העלבון והזעם על העמדתם של נתניהו וגלנט במישור אחד עם סינוואר, דף והנייה הוא בלתי נתפס בישראל. ברור ששני הצדדים אינם שווים אלא בפשעים הזדוים שהם אחראים להם. הטענה של ביבי שהמאשימים אותו מאשימים למעשה את כל הישראלים, גם היא נלעגת. מר טפלון נתניהו מסיר כל אחריות מעצמו ומדביק אותה לאחרים. גם הטענה שישראל חוקרת את עצמה ושיש לה מערכת משפט עצמאית ובלתי תלויה עומדת כיום בספק: הרפורמה המשפטית מחלישה את מערכת המשפט ומכפיפה אותה לממשלה. ההימנעות מחקירה וממעצר של מתנחלים וקבוצות ימין קיצוניות מוכיחות: בישראל אי-אפשר לסמוך עוד על ביקורת משפטית פנימית ויש צורך בגורם חיצוני. אנחנו תומכים בבתי הדין הבינלאומיים.

אבישי ארליך

מותם של 45 תושבי עזה, השבוע, מהפצצה מן האוויר ממחיש ששיאי האכזריות והרוע האנושי מתרחשים בעת מלחמות ובכיבושים. האנושות טרם מצאה דרך להפסיק כליל את המלחמות בעולם. טובי המוחות במאות השנים האחרונות מנסים, במידה מעטה של הצלחה, לשים, לפחות, סייגים למלחמות וליצור קונסנזוס מתריע ומעניש של מה שאסור לעשות אפילו במלחמה. לשם כך הוקמו, ובעקבות זוועות מלחמת העולם השנייה, שני בתי משפט בהאג שבהולנד: בית הדין הבינלאומי לצדק שדן את המדינות, ובית הדין הבינלאומי הפלילי שדן את האנשים שבצעו את הפשעים החמורים ביותר: רצח-עם, פשעים נגד האנושות, פשעי מלחמה ופשעי תוקפנות. רק משום שיש חוקי-מלחמה בינלאומיים, אפשר להגדיר פשעי מלחמה ופשעי מלחמה, לדרוש לעוצרם, להביאם לדין ולהענישם.

בעולמנו המפולג אין עדיין דרך לכפות על מדינות, שלא בכוח, לקיים חוקים בינלאומיים. כדי לאצול סמכות למוסדות הבינלאומיים, מוכרחות המדינות לקבל את חוקותיהם מרצונן. חוקי בית הדין הבינלאומי לצדק הם נספח למגילת האו"ם, כך שכל חברות האו"ם הן חברות

גם בבית הדין הבינלאומי הזה. את השופטים (15) בוחרות עצרת האו"ם ומועצת הביטחון. 123 מדינות קיבלו על עצמן ב-1998 את "חוקת רומא" שהיא המסמך המכונן של בית הדין הבינלאומי הפלילי. בין האחרות, יש שהתנגדו מלכתחילה לקיום בתי הדין, יש שנמנעו ויש שחתמו אך לא אשררו או שפרשו אח"כ מחוקת רומא. ארה"ב, סין, רוסיה, ישראל, הודו, לוב, עיראק, קטאר ותימן לא חתמו. למעשה הארצות הערביות ברובן לא חתמו.

פלסטין הוכרה בידי האו"ם ב-2012 כמדינה משקיפה בדומה לוותיקן. זכות זאת מקנה לה חברות במוסדות האו"ם והשתתפות באמנות הבינלאומיות. הרשות הפלסטינית אשררה את אמנת בית הדין הבינלאומי הפלילי ב-2015. בית-הדין רואה לכן את עצמו כבעל "זכות שיפוט" לגבי "שטחים פלסטיניים" בגדה, ברצועה ובירושלים המזרחית. פלסטינים, מדינות חברות אחרות או מוסדות או"ם, יכולים לעתור לבית הדין הבינלאומי הפלילי בענייני השטחים. ישראל הרשמית דוחה את הסטטוס של פלסטין כמדינה, את הגדרות שטחיה ואת זכותה להפנות קובלנות לבית הדין הבינלאומי.

חשבון ארוך עם בית הדין הבינלאומי

לישראל חשבון ארוך עם בית הדין הבינלאומי בהאג: משט הספינה "מאווי מרמרה" הטורקית; הכיבוש המתמשך של השטחים; סיפוח מזרח ירושלים; בניית חומת ההפרדה; ותהליך הנישול וההתנחלות. במלחמה הנוכחית בעזה נוספה לראשונה האשמת ישראל בגרימת תנאים לרצח-עם. רה"מ ושר הביטחון הואשמו בידי התובע של בית הדין הבינלאומי הפלילי גם בפשעי מלחמה, במקביל למנהיגי החמאס. לכן אפשר שמנהיגי ישראל וקציניה ימצאו עצמם עצורים בכניסתם למדינות חברות. בבית הדין הבינלאומי לצדק הוצא, בשבוע שעבר גם צו נגד המשך המלחמה ברפיח. בדרך כלל נמנעה ישראל מאקטיביזם בהאג. אך עכשיו כבר תופסת ממשלת הימין המלא את חשיבותה של הזירה המשפטית והסמלית הזאת, שאינה נשלטת בידי ווטו אמריקאי.

עתרו לבג"ץ: לסגור את שדה תימן

אנשים במכלאות פתוחות, כאשר הם אזוקים ועיניהם מכוסות במשך כל שעות היממה. נאסר עליהם לזוז או לדבר, ואם הפרו את האיסור - הענישה אלימה. לפי כל העדויות, סופגים העצורים אלימות קשה, שאף גרמה בכמה מקרים לשרירים במקומות שונים בגוף, לדימומים פנימיים ואף למוות.

"מאז פרוץ המלחמה הנוכחית, וביתר שאת מאז הכניסה הקרקעית לרצועת עזה, עצרה ישראל אלפי תושבים ותושבות עזתים, ובהם גם קטינים, נשים, קשישים, ועשרות אנשי צוות רפואי. רבים מהם נלקחו ממקומות מחסה כגון בתי חולים ובתי ספר. עד כה, כל הניסיונות לאתרם או לקבל מידע על מצבם ועל גורלם לא צלחו. העדויות והמידע שפורסמו מאששות את שאנו מתארים בחוות הדעת האתית. בחוות דעת זו אנו סוקרים מה שידוע לנו מפי עצורים ששוחררו; תשובות (לא מספקות) שקיבלנו מגורמים רשמיים; שיחות עם גורמי רפואה ובריאות; כמו גם נתונים על עשרות מקרי מוות של עצורים. אנו מפרסמים, כי אם למדנו משהו ממתקנים 'סודיים' ועלומים כמו גואנטנמו ואבו גרייב, זה שאסור לנו לאפשר אותם וכי זו אשליה שאפשר 'לתקן' אותם", נמסר.

משרד הבריאות הודיע (19.1) כי עצורי עזה לא יטופלו בבתי החולים, וכי הם יופנו למתקנים של שב"ס או של הצבא. זאת מבלי שהתייחס כלל למידת יכולתם של אלה להעניק טיפול רפואי. בהמשך הוציא המשרד הנחיות לטיפול רפואי אשר, כפי שמנתחת חוות הדעת, עומדות בסתירה לאתיקה הרפואית ורומסות את ערכי מקצועות הבריאות. אל משרד הבריאות הצטרפו קולות מקרב הקהילה הרפואית, אשר תמכו בסירוב לטפל באותם עצורים גם כשאלה הופנו בידי הצבא. חוות הדעת מתריעה כי בנסיבות הקיימות, הצוותים הרפואיים המועסקים במתקן בשדה תימן נמצאים בסיכון משמעותי להפרות חמורות של האתיקה הרפואית. "אנו רואים את הנחיות משרד הבריאות לטיפול בשדה תימן כמכשירות את ההפרות הללו, כולל השתתפות בהתנהלות העולה כדי יחס בלתי-אנושי או עינויים", הדגישה העמותה.

הארגונים האגודה לזכויות האזרח, רופאים לזכויות אדם, המוקד להגנת הפרט, הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל וג'ישה - המרכז לשמירה על הזכות לנוע, עתרו (23.5) לבג"ץ בדרישה להפסיק את החזקתם של עצורים במחנה שדה תימן ולסגור מתקן כליאה זה. את שדה תימן מפעיל הצבא כמתקן לכליאת חשודים במעמד לוחמים בלתי-חוקיים מאז תחילת המלחמה בעזה. ככל הידוע, מוחזקים בו למעלה מאלף עצורים במתקנים דמויי מכלאות, ללא מיטות או כל ציוד אחר. עדויות על הנעשה במתקן חשפו מציאות בלתי-נתפסת: ניתוחים שבוצעו ללא הרדמה; החזקת עצורים ימים על ימים בתנחות מכאיבות ובאיזוק שהובילו לכריתת איברים; כיסוי העיניים לתקופות ארוכות, גם בזמן מתן טיפול רפואי ועשיית צרכים; החזקת חלק מהעצורים כשהם עם חיתולים, מכות והתעללויות.

חוק לוחמים בלתי-חוקיים (לב"חים) קובע שהכרזה על שדה תימן כ"מקום מעצר" מותנית באפשרות להבטיח לעצורים במקום תנאי כליאה הולמים שלא יפגעו בכבודם ובבריאותם ויעמדו בחובות של ישראל כלפי עצורים לפי הדין הישראלי והדין הבינלאומי.

בעתירה נטען כי הפגיעות הקשות בזכויות העצורים הופכות את שלילת החירות במתקן לבלתי-חוקית, ולכן אין להמשיך ולהחזיק בו עצורים. "גם החשודים בגרועים שבמעשי הטרור זכאים למעצר ברמה אנושית מינימלית ותוך סיפוק צרכי אנוש בסיסיים. אנו עצמנו לא נהיה אנושיים אם לא נבטיח רמה אנושית לעצורים שבמשמורתנו" - צוטט בעתירה מתוך פסק דינו של נשיא העליון בדימוס אהרן ברק. את המסמך ובו עדויות על הנעשה בשדה תימן פרסמה באחרונה עמותת רופאים לזכויות אדם. במסמך צוטט רופא ששירת בבית חולים שדה במחנה הצבאי: "אנו הופכים כולנו - הצוותים הרפואיים ואתם, הדרג הממונה עלינו במשרד הבריאות ובמשרד הביטחון, שותפים להפרת החוק הישראלי, ואולי חמור מכך עבורי כרופא - להפרת המחויבות הבסיסית שלי למטופלים כאשר הם מטופלים, כפי שנשבעתי עם סיום לימודי לפני 20 שנה". לדברי העמותה, מפרסומים שונים ומדוח אונר"א המתבסס על מאה עדויות של עצורים שהשתחררו, עולה שבמחנה הצבאי שדה תימן מוחזקים מאות

24 הרוגים בתאונות

עבודה מתחילת השנה

גיל סבג (50), תושב אשקלון, אשר נפצע באורח קשה עקב התחשמלות ושריפה שהתרחשו במהלך עבודתו בתחנת הכוח רוטנברג בעירו, נפטר בשבת (25.5) מפציעתו האנושה בעת אשפוזו בתל השומר. סבג הותיר אחריו אישה וילדים.

13 עובדים נהרגו בתאונות עבודה תוך פחות מחודשיים ו-24 נהרגו בהן מתחילת השנה.

לפני שנה נהרגו ניר דקל, עובד חברת חשמל, ונפתלי אדרי, גמלאי החברה, לאחר שמזח ועגורן בתחנת הכוח באשקלון קרסו לים. גופותיהם נמצאו לאחר חיפושים ממושכים. עובד נוסף נפצע אז בתאונה. לפני חצי שנה נהרג טארק סאלם אבו ג'אמע לאחר שנפגע מקריסת קיר בטון במהלך עבודות לבניית תחנת משנה של חברת חשמל בפארן שבנגב.

מפלג פל"ס ביחידת להב 433 פתח בחקירת התאונה, אך לא ידוע היכן היא עומדת כיום. "יש לקוות שהמשטרה חוקרת את נסיבות התאונה הקטלנית השבוע", מסרה הקבוצה למאבק בתאונות בניין ותעשייה.

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126402

היום שאחרי - מבט פלסטיני מעזה

והייצור. בנייה מחדש של המגזר היצרני, כולל החקלאות והייצוא, תאפשר להפחית את ההסתמכות של עזה על סיוע הומניטרי. ההשקעה בשיקום בתי ספר ואוניברסיטאות חיונית לחידוש החברה האזרחית ולשימור הידע הפלסטיני.

חשוב שחברי הקהילות המקומיות יהיו מעורבים באופן פעיל בקבלת ההחלטות ובתהליך השיקום עצמו. מעורבות זו תבטיח את הבעלות הפלסטינית על התשתיות והרכוש, תספק פרנסה לשורדי המלחמה ותחזק את תחושות ההביטחון והתקווה של הפלסטינים בעזה. קשה להפריז בחשיבותה של התקווה בזמנים אלה, לאחר שפלסטינים כה רבים איבדו הכל. אסטרטגיה מקומית, של התמקדות באזור אחד בכל פעם, תאפשר לתושבי עזה לראות מול עיניהם אפשרות ממשית לעתיד טוב יותר. החלופה – שיקום כל הרצועה בעת ובעונה אחת – עלולה להימשך זמן כה רב עד שהפלסטינים יאבדו תקווה. ואילו זו חשוכה גם כדי להשיב לעזה את בניה ובנותיה שנמלטו בתקופת המלחמה, וכדי למנוע גל עזיבה נוסף.

מי יוכל את המהלך הזה? אפשרות אחת היא להקים ועדת שיקום לאומית פלסטינית. הוועדה תורכב ממומחים מהחברה האזרחית ומהמגזר הפרטי ומנציגים ממגוון הכוחות הפוליטיים. אחת הסיבות העיקריות לכישלוננו של "המנגנון לשיקום עזה" שהוקם בעקבות מתקפת 2014 הייתה - היעדר בעלות פלסטינית ומתן עדיפות לאינטרסים של מדינות זרות ושל ישראל. לכן, ועדת היגוי פלסטינית עצמאית היא תנאי-מקדים להימנעות מטעויות העבר.

אין ספק כי עזה תזדקק לסיועה של הקהילה הבינלאומית בשיקום. אף על פי כן, את תהליך השיקום חייבים להוביל הפלסטינים. תמיכה בינלאומית אינה זהה לשליטה בינלאומית. לפלסטינים ישנם הכישורים והמומחיות הנדרשים, אך אין לנו הכספים, הציוד, הגישה למקום וההגנה שנחוצים לתהליך.

נותרת עוד שאלה חשובה: מי יממן את השיקום? יש לציין כי רבות מההתחייבויות שניתנו למנגנון לשיקום עזה בוועידת קהיר ב-2014 מעולם לא מומשו. הרוב הגדול – כמעט 90% מההתחייבויות הבלתי-מומשות – מקורן במדינות המפרץ. כתוצאה מכך, תשתיות חיוניות לא שוקמו. יתר על כן, הקהילה הבינלאומית פסימית יותר ביחס להשקעות בעזה לאחר שפרויקטים ותקציבים גדולים ירדו לטמיון שוב ושוב בעקבות הפצצות ישראליות.

אין בכך כדי לפטור את הקהילה הבינלאומית מהתחייבותה לתמוך בשיקום עזה. חיוני לשלב את השיקום הפיסי בפתרון פוליטי – פתרון שיכבד את זכותם של הפלסטינים להגדרה עצמית ולשיבה ויגן עליהם מפני סכנה עתידית של רצח עם. מעבר לשיקום הפיסי של עזה, יש להשקיע מאמצים בבנייה מחדש של המערכת הפוליטית הפלסטינית. יש צורך במפת דרכים פוליטית שתבהיר את הכיוון הפוליטי העתידי. נחוץ לסיים את הפיצול בין עזה לבין הגדה המערבית ומזרח ירושלים ולקיים בחירות בכל השטחים הפלסטיניים תוך פרק זמן מוגדר. לפלסטינים בעזה ברור כי המאבק בין חמאס לפתח' מזיק למאבק לשחרור לאומי, וכי פיוס בין שתי התנועות חיוני לעתיד הפלסטינים וליציבות האזור כולו.

עמר שעבאן, אל-שבכה

תרגום מאנגלית וערך: אסף טלגם

מאז תחילת המתקפה הישראלית ופשעי רצח העם בעזה, התקיימו אינספור דיונים בשאלת "היום שאחרי". אך הפלסטינים הודרו מהרוב המוחלט של דיונים אלה, ולכל היותר ניתן להם ייצוג סמלי. הדרה זו, המעדיפה את תובנותיהם של זרים על פני המומחיות והניסיון של פלסטינים – אינה חריגה. היא ביטוי למגמה ארוכת-שנים בתכנון מדיניות החותרת לדחוק לשוליים את ההגדרה העצמית ואת אוטונומיית ההחלטה הפלסטינית. מול ונגד מגמה זו, מציע המאמר להלן נקודת מבט פלסטינית על "היום שאחרי".

מכשולים בפני השיקום

עזה התמודדה עם אתגר השיקום כבר כמה פעמים. אך בהיבטים רבים, כשלו יוזמות השיקום הקודמות לחלוטין. המצב הנוכחי מציב אתגר גדול יותר. להלן כמה מהבעיות העיקריות עמן יתמודד כל ניסיון לשקם את עזה: בעקבות המתקפה הישראלית על עזה ב-2014 ("צוק איתן") נהרסו או נפגעו כ-96 אלף בתים. עלות הבנייה מחדש הוערכה אז ב-4 עד 6 מיליארד דולר. לפי OCHA, בין אוקטובר 2023 למאי 2024 הרסה או פגעה ישראל ב-335 אלף יחידות דיור, שהן יותר מ-60% מיחידות אלה בעזה. עלות בנייתן מחדש מוערכת ב-20 מיליארד דולר.

ב-2014 מצאו 600 אלף פלסטינים מקלט בבתי ספר של אונר"א, ורבים מהם הצליחו לשוב לבתיהם שבועות ספורים לאחר סיום הלחימה. כיום, כאשר לרוב הפלסטינים בעזה אין בית לשוב אליו – המצב חמור הרבה יותר.

בעקבות המתקפה הישראלית ב-2014, ארך פיגוי 2 מיליון טונות ההריסות מעזה 18 חודשים. לפי פר לודהאמר, שהיה ראש שירות פיגוי המוקשים של האו"ם בעיראק, המתקפה הנוכחית על עזה יצרה לא פחות מ-37 מיליון טונות של הריסות. כמה זמן יידרש לפינוי הרס שכזה? לודהאמר מעריך שיידרשו 14 שנים של שימוש יומיומי ב-100 משאיות. מי יספק את המשאבים והציוד הנחוצים למשימה זו? לאן יפנו ההריסות? ומי יטפל בפירוק כלי הנשק וחומרי הנפץ שנקברו תחת ההריסות? ללא פתרון של שאלות דחופות אלה, לא יוכלו הפלסטינים לשוב לאדמותיהם בבטחה.

יותר מ-70% מבתי החולים בעזה נהרסו לחלוטין. עשרת בתי החולים שנותרו מתפקדים באופן חלקי בלבד. בנייה וציוד מחדש של בתי החולים הם צורך מהדחופים ביותר. זאת נוסף לשיקום תשתיות המים, התברואה והכבישים.

וישנו גם המגזר החקלאי. רבות מהאדמות ששימשו לגידול מזון הפכו אדמות בור או הוסבו למחנות עקורים. לפי דו"ח מפברואר 2024, כמעט מחצית מהאדמות החקלאיות המעובדות בעזה ניזוקו במלחמה. כתוצאה מכך, היעדר ביטחון תזונתי יהיה בעיה ממשית בשנים הבאות.

דרך לתקווה

גישה אחת לבנייה מחדש היא להתמקד בקבוצה אחת של שכונות בכל פעם. אם אנו מסוגלים לגייס משאבים לחדש עשר שכונות, לדוגמה, ניתן יהיה להביא אותן למצב סביר תוך כמה חודשים. ניתן יהיה למקד את המאמצים בשתי שכונות בכל אחת מחמש הנפות של רצועת עזה. לכל אחת מהשכונות יידרשו 10-20 משאיות ושאר הציוד הדרוש לפינוי ההריסות ולתחילת הבנייה-מחדש.

נוסף לשיקום התשתיות החיוניות ביותר בשכונות אלה, ובראשן מים, בריאות ומזון, יש לתת עדיפות לתחומי החינוך

פועלות במפעל טקסטיל בגליל (צילום: ההסתדרות)

עובדים במלחמה: הגנה על הנייר בלבד

נחתם הסכם בדבר פיצוי בדיעבד של המעסיקים והעובדים על השכר בזמן מצב החירום. "אבל מה שיכול לעבוד איכשהו כאשר סכב נמשך כמה שבועות, לא עובד במלחמה בת שמונה חודשים. גם כשהגיע בסופו של דבר ההסכם, הוא כלל את אזורי העימות בצפון ובדרום בלבד, למרות שבכל הארץ נסגרו מסגרות לימוד ומקומות עבודה בשבועות הראשונים של המלחמה".

לעובדים המפונים עדיין אין זכאות לשכר

ההסכם הראשון להבטחת שכרם של עובדים במגזר הפרטי נחתם רק בתחילת ינואר - שלושה חודשים לאחר תחילת המלחמה. הסכם זה ערב לשכר רק לעובדים בצפון הארץ ובדרומה ובנסיבות מסוימות כגון היעדרות על רקע הוראות פיקוד העורף, פינוי העובד מביתו וסגירת מוסד חינוכי ב"אזור המיוחד" וזאת רק לחודש אוקטובר 2023. חובת תשלום השכר לעובדים בקווי העימות הוארכה בפברואר בצו הרחבה עד סוף דצמבר '23 בלבד. כך שנכון להיום (מאי '24), אין לעובדים זכאות לשכר בגין היעדרות על רקע המלחמה לכל חודשי השנה. למרות שעובדים רבים עדיין מפונים מבתיהם ואינם יכולים להגיע לעבודתם גם היום.

בשנת 2003 חוקקה הכנסת הוראה זמנית שהעניקה הגנה מפני פיטורים גם לעובדים שנעדרו מעבודתם בשל הוראות פיקוד העורף, או בשל טיפול בילד שהמוסד החינוכי שלו נסגר בהוראת החוק. בשנת 2006, על רקע מלחמת לבנון השנייה, נחקק הסדר קבע לפיו פיקוד העורף קובע כי פיטורים שיעשו בניגוד לדין יהיו בטלים; כי הם יהיו עבירה פלילית שניתן להטיל בגינה קנס על המעסיק; ושהם מקימים זכות לתביעה אזרחית לפיצוי מצד העובד.

אך החוק אינו מגן על עובד שנעדר מעבודתו לצורך טיפול בבן משפחה שאינו ילדו (למשל הורה קשיש), גם כאשר הטיפול נדרש בשל המצב. כמו כן, הוא לא מגן גם במקרים בהם פיקוד העורף לא הורה על סגירת מוסד חינוכי, אך הרשות המקומית החליטה לעשות זאת על דעתה.

למרות שהחוק אמור להגן על עובדים שנעדרו מעבודתם, למשל בגין הנחיות פיקוד העורף שהורו על סגירת מסגרות ילדיהם, מעסיק יכול לטעון שהפיטורים נעשו בשל עילה שלא קשורה למלחמה. כמו כן, החוק לא מקנה לא למדינה סמכויות לאכיפה מינהלית של איסור הפיטורים, שעל פניו מעולם לא נאכף גם בהיבט הפלילי. כרגיל בכל הנוגע לזכויות עובדים, בשלום ובמלחמה: יש חקיקה אך אין אכיפה.

נמרוד עובד

המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר 2023 השפיעה באופן עמוק על שוק העבודה, כשאדוות ההשפעה ממשיכות להכות בעובדים גם היום - כך קובע דו"ח שפרסמה באחרונה עמותת קו לעובד בכותרת: "היעדר מדיניות והשלכותיה במלחמה". מאז תחילת המלחמה פנו אלפי עובדים ועובדות לקו לעובד באפיקים שונים עקב הוצאתם לחל"ת ואף הפסקת תשלום שכרם. בחלק ניכר מהמקרים לא יכלו עובדים להגיע למקום עבודתם בגליל ובדרום בשל הלחימה. החוק אמנם אסר את פיטוריהם, אך הם לא קיבלו שכר בשל היעדרותם מהעבודה. מסך הפניות של עובדים ישראלים לקו החם או באמצעות הדוא"ל של קו לעובד בחמשת החודשים הראשונים למלחמה, כ-20% היו בגין אי-תשלום שכר, הוצאה לחל"ת או הורדת היקף המשרה. בחודשים הראשונים למלחמה השיעור היה גבוה בהרבה. רבים מהעובדים הללו נמנים גם כך עם אוכלוסיות העובדים המוחלשות - עובדים מהפריפריה הכלכלית-חברתית, בשכר נמוך, בהעסקה על בסיס שעותי או העסקה קבלנית, במשרות שלא ניתן לבצען בעבודה מרחוק. הפגיעות הגבוהה שלהם בשגרה גרמה מצוקה קשה יותר בשעת המלחמה.

הדו"ח של קו לעובד משרטט את החורים ברשת הביטחון שהבטיחה המדינה לפרוש תחת שוק העבודה אחרי 7 באוקטובר - מהימים הראשונים למלחמה, בהם איש לא ידע לומר לעובדים אם יקבלו שכר, ועד ימינו. "זו רשת שאולי נכון יותר לתאר כאוסף של חורים קשורים בחוט", נאמר בדו"ח.

עובדים שעתיים הם הנפגעים העיקריים

מהדו"ח עולה כי עובדים שעתיים הם נפגעים מרכזיים של המלחמה. אלה אנשים שעובדים במשמרות או לפי קריאה: טכנאים, עובדי חקלאות, ניקיון וסדרנות, עובדים בתחום המזון ועוד. בניגוד לעובדים במשרה מלאה, שלגביהם מחויב המעסיק מחויב לשלם שכר מדי חודש, לעובדים שעתיים ולעובדי משמרות קורא המעסיק כשיש לו צורך בהם. ואם אינו קורא להן - אין שכר. "יצוין שלפי הלמ"ס כרבע מהעובדים בישראל מוגדרים "שעתיים".

הפניות לקו לעובד בשבועות הראשונים של המלחמה נתקבלו בעקבות ההחלטה של פיקוד העורף לסגור ברחבי הארץ את מסגרות הלימודים וכן מקומות עבודה שאין בהם מרחב מוגן. החוק נותן הגנה מסוימת לעובד שלא יכול להגיע לעבודה בגלל מצב חירום: אסור לפטר אותו. אבל החוק לא אומר שהמעביד חייב לשלם לו את שכרו כרגיל. עד עתה, אחרי כל מלחמה וסכב לחימה — לאחר שהלחימה נגמרה,

הייבוא עולה ואיתו המחירים

שר החקלאות אבי דיכטר (משמאל) ושר האוצר בצלאל סמוטריץ' (צילום: עמוד הפייסבוק של אבי דיכטר)

לא יותר מאחיזת עיניים. הורדת המכסים על חמאה הובילה בשעתה לעליית מחירי החמאה, ומחירי הביצים עלו באופן דרמטי מאז הורדת המכסים על יבואן. הדו"ח מלמד פעם נוספת, כי היחידים שנהנים מהורדת מכסים הם היבואנים הגדולים ורשתות השיווק.

עוד ב-2022 פרסם אגף הכלכלנית הראשית במשרד האוצר מחקר, אשר קבע כי רווחיות יבואני המזון והטואלטיקה בישראל היא חריגה, ובפרט אצל היבואנים הפרטיים הגדולים. "כך, בשנת 2019 עמד שיעור הרווח לפני מס של החברות הגדולות על 12.5%, שיעור רווחיות חריג לענף שהינו מסחר סיטונאי", נכתב במחקר של משרד האוצר.

"כשהדם זורם ברחובות - הזמן לקנות מניות"

משבר יוקר המחייה בישראל ממשיך להחריף. הפתרונות שמציעה הממשלה הם לכל היותר גימיקים בדמות "מדבקות שחורות" למוצרים שמחיריהם עלו. ובעת שהממשלה לא מסוגלת או מעוניינת להיאבק בעליות המחירים, אין זה מפתיע כי גל נוסף של התייקרויות עומד בפתח. היבואניות הגדולות ותאגידי ייצור המזון מזכירים לנו שוב האמירה המיוחסת לברון היין פיליפ דה רוטשילד: "כשהדם זורם ברחובות - זה הזמן לקנות מניות".

גל ההתייקרויות הנוכחי, שמבחינת כמה מהחברות שמעלות עתה מחירים הוא כבר הגל השלישי בשנה האחרונה, מלמד אותנו שוב לקח חשוב. המלחמה הנוכחית בעזה - מעבר למוות ולהרס חסרי התקדים שנגרמו בעטיה לתושבי הרצועה, ומעבר לסבל הבל-יתואר שהיא מסבה לחטופים ולמשפחותיהם ולמאות אלפי העקורים מבתיהם - היא גם מלחמתם של בעלי ההון. הימשכות המלחמה היא אינטרס של מי שמנצלה כדי לגרוף רווחי מלחמה, לא פחות משהיא אינטרס של נתניהו וחבר מרעיו.

אדם אלי

משרד החקלאות פרסם לאחרונה (22.5) דו"ח מיוחד שעסק בבחינת השפעות רפורמת החקלאות הידועה לשמצה מ-2022 על מחירי הפירות והירקות ועל יוקר המחייה. כזכור, סנדקי הרפורמה, שרי האוצר והחקלאות דאז, אביגדור ליברמן ועודד פורר (בהתאמה) טענו כי הרפורמה, שנועדה להוריד את מכסי המגן על החקלאות המקומית ולהרחיב את הייבוא, תעזור להילחם ביוקר המחייה. כשהתוכנית יצאה לדרך הוכרו: "מחירי הפירות והירקות זינקו בשנים האחרונות במעל 80 אחוזים. הפחתת המכס צפויה להוזיל את מחיריהם בצורה משמעותית, וכן את מחירי הביצים בשיעור מוערך של 25 אחוזים ויותר. סך החיסכון לצרכן הישראלי צפוי לעמוד על כ-2.7 מיליארד שקלים בשנה, שהם חיסכון של 840 שקלים בשנה לכל משק בית".

אולם הבטחות לחוד ומציאות לחוד. דו"ח משרד החקלאות הנוכחי בדק את השינויים בהיקפי היבוא של פירות וירקות טריים לפני ואחרי הרפורמה, וכן את מחיריהם לציבור לפני הרפורמה ובעקבותיה. מהדו"ח עולה, כי לאחר הפחתת מכסים ניכרת, עלה היקף היבוא של ירקות באופן משמעותי. אולם במקביל עלו המחירים של הפירות והירקות שנסקרו בדו"ח בשיעור גבוה יותר משיעור העלייה הממוצע של מדד המחירים לצרכן באותה תקופה. הדו"ח, שניתח את נתוני המשרד בין השנים 2017 ל-2023, מראה כי בין השנים הללו ניכרו שתי מגמות מרכזיות בענף הפירות והירקות בישראל: מדיניות מעודדת יבוא, שהקצינה בשנים האחרונות, וכללה מצד אחד, הגדלת יבוא בפטור ממכס ובהפחתת המכס בעקבות הרפורמה בחקלאות; ומצד שני, עלייה עקבית במחירי הירקות והפירות. במיוחד בולטת שנת 2022, בה מומשה הפחתה משמעותית במכסים עקב הרפורמה בחקלאות אך לא חלה ירידה במחירים לצרכן.

כך למשל, עולה מהדוח כי בשנים 2017 עד 2023 גדל יבוא המלפפונים והעגבניות יותר מפי 2.5, אך מחיריהם עלו ב-40%. יבוא הבצל גדל פי 3, אך מחירו עלה ב-72%. יבוא תפוחי העץ גדל כמעט פי 2, אך מחיריהם עלו ב-20%. הדו"ח מצביע גם על חריגים: האגסים, שייבואם בין השנים 2021 ל-2023 ירד ב-18%, ואילו מחירים נותרו כמעט זהה; הקיווי, שייצורו המקומי עלה בהתמדה משנת 2019 עד שנת 2023, ומחירו ירד בהתאמה ביותר מ-30%.

מנכ"ל משרד החקלאות, אורן לביא, ציין: "אנחנו עדים הן בסקירה זו והן במקרים רבים אחרים, כי השמירה על חקלאי ישראל מחויבת המציאות. הפחתת המכסים על הייבוא, ללא צעדים הגנתיים לשמירה על החקלאים, הובילה לתחרות לא הוגנת שגרמה לפגיעה חמורה בחקלאי ישראל. בד בבד, המהלך, שנועד כביכול להקל על יוקר המחייה, פגע בכיסו של הצרכן הישראלי. המסקנה פשוטה: היום יותר מתמיד, עלינו לשמור על החקלאים הישראליים... באמצעות תמיכות בחקלאים, השקעות בחקלאות ותקציבי מו"פ. בכך נקשיב לאזרחי ישראל ברובם המכריע, המעדיפים לאכול תוצרת ישראלית טרייה ובריאה על פני תוצרת מיובאת, ולא נכרות את הענף עליו מתבסס ביטחון המזון הישראלי".

לא יותר מאחיזת עיניים

דו"ח משרד החקלאות מוכיח פעם נוספת, כי טענות הניאו-ליברליזם בדבר תחרות, יבוא, וצמצום רגולציה כפתרון קסם ליוקר המחיה הן

גל הימין הקיצוני שטף את הולנד

שליטת זכאותם לדיור ציבורי, ביטול תושבות קבע לפליטים וזירוז תהליך גירושם מהמדינה; שליטת זכויות מבעלי אזרחות כפולה; וביטול רבים מהצעדים להם מחויבת הולנד במסגרת המאבק במשבר האקלים.

גם האוניברסיטאות בהולנד נמצאות תחת התקפה: וילדרס הבטיח למצביעיו כי יפחית בצורה משמעותית את תקציבי ההשכלה הגבוהה, יגביל את מספר הסטודנטים הזרים ואת הקורסים המוצעים בשפה האנגלית, ויעלה את דמי הלימוד לסטודנטים שהגיעו מחוץ לאיחוד האירופי.

כמעט מיותר לציין שוילדרס תומך ללא-סייג בממשלת נתניהו, במדיניותה בשטחים, במשטר האפרטהייד והעליונות היהודית ובטבח בעזה. לאחר חתימת ההסכם הקואליציוני, זכה וילדרס בציון תמיכה מבין דמותו איתמר בן-גביר.

אין התנגדות ציבורית רחבה

למרות שמפלגות האופוזיציה העתידית הביעו כפומבי את התנגדותן להסכם, ולמרות ההפגנות הרבות שפרצו במדינה לאחר היוודע תוצאות הבחירות, נראה שהציבור ההולנדי אינו ממהר לצאת לרחובות נגד הממשלה החדשה. את מרבית תשומת הלב הציבורית תופסת עדיין פסילתו מהאירוויזיון של יוסט קליין, הנציג ההולנדי. אפילו באוניברסיטאות, הצפויות להיפגע קשות מהממשלה החדשה, ממוקד הלהט הסטודנטיאלי בהפגנות סולידריות עם עזה ובדרישות מהנהלת האוניברסיטה לנתק קשרים מוסדיים עם ישראל. בהפגנה בתחילת החודש ב"אוניברסיטה החופשית" באמסטרדם, בה נכחו גם פוליטיקאים מהאופוזיציה, לא הוזכר שמו של וילדרס אפילו פעם אחת.

אחרי 14 שנים תחת ממשלות מרכז-ימין בהנהגתו של מארק רוטה, ואחרי חודשים ארוכים של משא-ומתן קואליציוני מייגע, מעטים הדברים שבכוחם לחלץ את הציבור ההולנדי מאדישותו. מצביעים רבים, המאוכזבים הן מההרכב הצפוי של הממשלה והן מבגידת מפלגות המרכז שהבטיחו לבלום את וילדרס, מוכנים בכל זאת לתת לממשלה החדשה תקופה של חסד, ולכן לא נראה שתקום לה התנגדות ציבורית רחבה. יש לקוות שאם וכאשר יתעוררו ההולנדים – לא יהיה מאוחר מדי לעצור את הגל הימני-הקיצוני.

קשיים בהרכבת הממשלה

הקואליציה העתידית צפויה להיתקל בלא מעט קשיים בדרך למימוש מדיניותה. רבים מהצעדים המוצעים – בעיקר אלה הקשורים במבקשי מקלט ובמאבק במשבר האקלים – עומדים בסתירה למדיניות האיחוד האירופי ולכן מצריכים הסכמה של פרלמנט האיחוד. זה אינו צפוי לקרות.

לממשלה החדשה אין רוב ב"חדר הראשון", בסנאט ההולנדי שתפקידו לפקח על ה"חדר השני". כמו כן, אי-בהירות באשר לזהות ראש הממשלה והשרים צפויה גם היא להקשות על השגת אמון הסנאט בממשלה.

ימים יגידו איך תיראה הממשלה החדשה בהולנד בפועל, ואילו צעדים קיצוניים אכן תצליח לממש. בינתיים נדמה שדבר אחד בטוח: גל הימין הקיצוני ששוטף את העולם אינו פוסח על הולנד. הציבור ההולנדי – האוהב לראות עצמו כליברלי, נאור, רציונלי ונכון לפשרות – מוכן ככל הנראה להפקיד את המושכות בידי בעלי דעות קיצוניות, שרק לפני שנים ספורות היו נחלתם הבלעדית של השוליים הסהרוריים.

תומר שור

בעקבות הבחירות בנובמבר 2023 ואחרי חודשים ארוכים של משא ומתן, מוקמת בהולנד ממשלת ימין חדשה. ב-16 במאי הושגו הסכמות להקמת קואליציה בין ארבע המפלגות הבאות: "מפלגת החופש והדמוקרטיה" – מפלגת הימין הקיצוני הפופוליסטית בראשותו של חירט וילדרס; "חווה חברתי חדש" – המפלגה המובילה בקרב הימין הניאו-ליברלי בהולנד; מפלגת מרכז-נוצרי חדשה שהוקמה לקראת הבחירות בהבטחה לחסום את הימין הפופוליסטי; ומפלגת החקלאים המייצגת את הריאקציה האנטי-סביבתית ואשר נכנסה לפרלמנט בעקבות גל מחאה ימני ששטף את המדינה. בבחירות שנערכו בנובמבר, הפתיעה "מפלגת החופש" את מרבית הפרשנים וזכתה במספר הגבוה ביותר של מושבים ב"חדר השני", הפרלמנט ההולנדי בו מתרכזות מרבית העשייה הפוליטית: 37 מתוך 150 מושבים. מנהיג המפלגה חירט וילדרס – המכונה "טראמפ ההולנדי" – בנה את הקריירה הפוליטית שלו על לאומנות פופוליסטית.

מאז שהקים את המפלגה ב-2006, עמד וילדרס במרכזן של שערוריות רבות: עריכת תחרות קריקטורות של הנביא מוחמד; השוואה של הקוראן ל"מיין קמפף"; ועמידה לדין בשל תביעות על אמירות גזעניות כלפי מרוקאים, מהן יצא זכאי. מאז שנת 2004 הוא נמצא תחת הגנה משטרתית בגלל איומים על חייו. לאחר שנים רבות בהן היה מוקצה מחמת מיאוס בקרב כל הקשת הפוליטית, זינק וילדרס לראשות המערכת הפוליטית באמצעות קמפיין שהתמקד בשנאת זרים, בלאומנות הולנדית, באנטי-איסלמיות מובהקת ובהתנגדות למדיניות האיחוד האירופי. זהותו כסמן הימני הקיצוני בהולנד זיכתה אותו באהדה רבה בקרב הימין הקיצוני באירופה וברחבי העולם, ובמחמאות מדמיונות מופת כגון ויקטור אורבן, מארין לה פן ותום ואן-חרייקן – מנהיג מפלגת הימין הברלנית בבלגיה.

שחיתות וימין קיצוני

אף-על-פי שמאז ניצחנו בבחירות שילם וילדרס מס שפתיים למתניות וחזר בו מרבות מהאמירות ומההבטחות האנטי-איסלמיות שלו – בהן הבטחה לאיסור גורף של הקוראן בהולנד – הוא לא יעמוד בראשות הממשלה הבאה. ארבע המפלגות סירבו לתמוך בו והסכימו ביניהן כי איש מראשיהן לא יכהן כראש הממשלה.

עד לאחרונה, השם המוביל לתפקיד ראש הממשלה היה רונאלד פלסטרק, איש ממפלגת הלייבור ההולנדית לשעבר, שהיה דמות מפתח במשא ומתן הקואליציוני. חרף התמיכה של הקואליציה המסתמנת, לאחרונה הודיע פלסטרק כי הוא מסרב להתמנות לתפקיד. הסיבה הידועה: הודעת התביעה המחוזית באמסטרדם כי היא פותחת נגדו בחקירה על שחיתות, מרמה, ורישום כוזב של פטנטים בחברת הפארמה שעמד בראשה. שוב מתברר, כי שחיתות וימין קיצוני הם מושגים כמעט חופפים.

ללא קשר לזהות ראש הממשלה העתידית, רוח הימין הקיצוני של וילדרס מרחפת מעל כל שורה במסמך ההסכמות הקואליציוני. בהתאם להבטחות הבחירות הלאומניות של מפלגתו, התחייבה הקואליציה החדשה לצעדים קיצוניים כמו: קיצוץ מסיבי בשירות הציבורי ובזכויות הסוציאליות; השקעה במשטרה ובכוחות הביטחון; הפחתת שיעורי מס לעשירים; רפורמות מקיפות במערכת הפוליטית; ההגבלות המחמירות ביותר באירופה על מהגרים ומבקשי מקלט, לרבות

קונצרט, הרצאה והקרנת סרט בסינמטק ירושלים נינה סימון - המורדת של המוסיקה השחורה

הסרט מתחקה אחר שורשיה ועלייתה של נינה סימון (1933-2003) מנעוריה בצפון קרוליינה בימי ההפרדה הגזעית, כשעוד נשאה את השם יוניס ויימון ונראה היה שתהיה פסנתרנית קלאסית מהוללת. למורת אכזבות מוקדמות, נחתה כבר באטלנטיק סיטי. שם פיתחה תמהיל ייחודי של פולק, גוספל, מוסיקה קלאסית, ג'אז ופופ. מתוך האילוף לשיר, אחרת תאבד את עבודתה, היא הסתירה מאמה הדתית שהיא מופיעה כבר. כך נולדה נינה סימון, כוכבת.

הסרט חושף את דרכה של סימון לתהילה: התפתחותה בקרב האינטליגנציה של הארלם; תהליך יצירתם של יותר מ-30 אלבומים; פעילותה בתנועה לזכויות האזרח; גיבוש זהותה הייחודית באמצעות סגנון השירה, האופנה והמיניות שלה; ועזיבתה הפתאומית את ארצות-הברית ב-1971. "אני עוזבת בגלל הגזענות", הכריזה.

סימון שבה לארה"ב לאחר שבע שנים בקריביים ובאירופה ונעצרה מייד בגין העלמת מס. היא הסבירה שלא שילמה מסים במשך שנים רבות כי סירבה לממן את צבא ארה"ב במלחמת וייטנאם. נפטרה בדרום צרפת ב-2003.

לסימון הוענקו תוארי דוקטור לשם כבוד במוסיקה ובמדעי הרוח מאוניברסיטת מסצ'וסטס ומהקולג' על שם מלקולם אקס. לאחר קבלתם, העדיפה להיקרא "דוקטור נינה סימון". יומיים לפני מותה העניק לסימון תואר דוקטור לשם כבוד גם מכון קרטיס, אשר בנעוריה סירב לקבל אותה ללימודים בגלל היותה שחורה.

נינה סימון הופיעה בישראל פעמיים. בפעם הראשונה היה מתי כספי הצעיר מפקח התאורה והסאונד של המופע. סימון הייתה מיורדת עם זמר הפולק-רוק החסידי הרב שלמה קרליבך. היא הציגה בפניו לראשונה את מוסיקת הנשמה והגוספל והוא לימד אותה שירים, כולל "ארץ זבת חלב ודבש" שסימון ביצעה בעברית.

את סגנונה המוסיקלי הגדירה במילותיה: "ג'אז הוא מונח של אנשים לבנים למוסיקה שחורה. המוסיקה שלי היא מוסיקה קלאסית שחורה".

יוסי אבו

שבוע שיר / עורכת לריסה מילר

אקזוטיקה / דרור אלימלך

לבהט

הַאֲהוּבָה לְשַׁעֲבֵר
עֲמֵדָה בְּעֵינַיִם עֲצוּמוֹת
מִלְמֵלָה פִּתְאוּם מְלִים
צְרוּפֵי מְלִים
לְחֻשִׁים חֵד-פְּעֻמָּיִם
בְּשִׁפָּה נִכְחָדָת.
נְרַעֲדָתִי,
מְשַׁכְּתִי אוֹתָהּ אֵלִי
שׁוֹב הֵינּוּ בְּיַחַד

נינה סימון (צילום: סינמטק ירושלים)

מחווה לזמרת האמריקאית השחורה נינה סימון יתקיים בסינמטק ירושלים בשבת, 8 ביוני, בשעה 11:00. בתוכנית: הרצאה מאת ד"ר רועי בן-סירה; קונצרט משיריה של סימון בביצוע יוליה פלדמן-כץ (שירה), רועי בן-סירה (פסנתר) מיכאל אדוארדס (בס) ויקי לוי (תופים). כמו כן, יוקרן סרטו של ג'ף ליברמן "נינה סימון המדהימה" (ארה"ב 1995, 105 דקות, אנגלית עם תרגום לעברית).

התערוכה של זאב אנגלמאיר 'הגלויה היומית' בתיאטרון יפו

הביקור בתערוכתו של זאב אנגלמאיר "הגלויה היומית" בפואיה של תיאטרון יפו יימשך עד יום שישי הקרוב. אנגלמאיר החל לפרסם את ציורי הגלויה היומית ברשתות החברתיות, על רקע המאבק לקידום העסקה להשבת החטופים המוחזקים בשבי בעזה מאז 7 באוקטובר 2023. בימים הראשונים לאחר השבת האיזומה, הוא הגיב לאירועים בציורים רוויים בכאב.

"הגלויה היומית" היא סדרת ציורים המבטאת הזדהות עם כאב המשפחות, חשש לגורלם של החטופים וגילויי שמחה עם כל אחת ואחד מהם השבים לישראל. הגלויות היומיות מוצגות בימים אלה בגלריות ובמוזיאונים רבים בעולם. האפיפיור פרנציסקוס קיבל גלויה מצוירת וגלויות נשלחו לכל תלמידי התיכון בארץ.

בתיאטרון יפו מוצג מבחר מסדרת הגלויות, המבקשות להפיץ מסר של נחמה, תקווה ואולי להאיר מעט ימים אלה של כאב וטלטלה עמוקה.

היוצר זאב אנגלמאיר הוא אמן, מאייר, פעיל ומרצה בבצלאל. הוא מופיע בדמותה של "שושקה" בהפגנות נגד ההפיכה המשטרית ולמען עסקת החטופים.

תערוכתו במוזיאון בית העיר זכתה בפרס "תערוכת השנה 2016". קיבל פרס מעיריית תל-אביב-יפו על פעולותיו האקטיביסטיות. ברשימת "מאה המשפיעים של ישראל" הוא ניצב במקום המאה.

טבח ברפיח

עליהם נכתב: "לעצור את הטבח" ו"לזה קוראים רצח עם". מול ההפגנה התייצבו פעילי ימין ועימותים פרצו במקום. בשעות הצהריים של יום שלישי (28.5) התקיימה שביתת מחאה באוניברסיטאות בהובלת חד"ש סטודנטים ותנועות סטודנטים פלסטינים נוספות. בקריאה לשביתה נכתב: "נעמוד יחד במחאה נגד הטבח המתמשך בעם הפלסטיני בעזה ובצל המשך מלחמת הזוועה, אשר גובה אלפי קורבנות בנפש – ילדים, נשים, גברים וקשישים" באוניברסיטה העברית בירושלים נערכה בשלישי (28.5) הפגנה בה השתתפו מאות. נשיא אוניברסיטת תל-אביב, פרופ' אריאל פורת, אסר על קיום הפגנה בקמפוס, ואף איים בהזמנת כוחות משטרה כדי לפזרה בכוח. כ-50 סטודנטים קיימו הפגנה נגד המלחמה בכניסה לקמפוס של הטכניון בחיפה.

לפחות 46 נהרגו ויותר מ-250 נפצעו בתקיפה אווירית שאירעה בראשון (26.5) באזור אוהלי עקורים ברפיח, עליו הכריזה ישראל שהוא "מחסה הומניטרי". על פי העדויות, בין ההרוגים נשים וילדים רבים שנשרפו חיים בתוך האוהלים. דובר צה"ל שלף את ה"הסבר" הצפוי: "התקיפה בוצעה באמצעות חימוש מדויק ובהתאם לחוק הבינלאומי וכוונה למתחם שבו שהו מחבלים בכירים בחמאס". אולם, הוסיף, נבדקת הטענה "שנפגעו בה גם אזרחים" (46 הרוגים!). סוכנות הידיעות הפלסטינית וואפא דיווחה, כי במקום שהותקף פרצה שריפה וניכר הרס נרחב. צוותי ההצלה ניסו במהלך הלילה להעניק טיפול רפואי לנפגעים. אולם התשתיות ההרוסות מקשות על הפינוי ואין בתי חולים שיכולים לקלוט מספר רב כל כך של נפגעים. מהצלב האדום נמסר, כי פצועים רבים פונו לבית חולים שדה שהקים הארגון ברפיח, ואחרים פוזרו בבתי חולים נוספים באזור. מהסוהר האדום נמסר, כי מניין ההרוגים צפוי לעלות ככל שמאמצי ההצלה ימשכו. נציגו הוסיף כי צבא הכיבוש הגדיר את מקום התקיפה "אזור הומניטרי", אשר לא נכלל באזורים שהורה לפנות בתחילת החודש.

ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש) הגיבה בחריפות: "עשרות הרוגים ופצועים נרשמו עד עכשיו. הפעם נפלו הפצצות על ריכוז תושבים עקורים שעליו הכריזה ישראל כ'אזור בטוח'. התרענו כי כניסה לרפיח תוביל לעוד אסון הומניטרי כבד. הדרישה הברורה של בית הדין הבינלאומי לצדק לעצור כל תקיפה שתגרום לפגיעה באוכלוסייה אזרחית חפה מפשע - נרמסת ברגל גסה". "ממשלת הדמים מסרבת לציות לצווי בית הדין הבינלאומי, ודוררה את הטירוף והנקמנות לתהומות חדשות של פשעים", הדגישה. מלשכתו של הנשיא הפלסטיני מחמוד עבאס נמסר, כי תקיפת כוחות הכיבוש "חצתה כל גבול". עבאס קרא לקהילה הבינלאומית להתערב ללא שהות "כדי לבלום את הפשעים ומעשי הטבח ברפיח". בכיר חמאס סאמי אבו-זוהרי האשים את ארצות-הברית באחריות לתקיפה בשל הסיוע שהיא מספקת לישראל. ג'וזף בורל, שר החוץ של האיחוד האירופי, אמר בתגובה לטבח כי על ישראל ליישם מיידית את החלטת בית הדין הבינלאומי בהאג לעצור את הפעולה הצבאית ברפיח. "ישראל ממשיכה במבצע הצבאי למרות הפסיקה שחייבת להיות מיושמת", אמר בורל, והוסיף כי האיחוד ידון בזירוז הצבת כוח שיתפעל את מעבר רפיח. שורה ארוכה של מחאות נערכו בארץ ביום שני (27.5) בעקבות הטבח ברצועת עזה. הפגנות נערכו בתל-אביב, בירושלים, בחיפה, באום אל-פחם ובחיפה. ברחבת המשביר בירושלים ובכיכר הבימה התנפלו אנשי ימין על המוחים. בחיפה פיזרו כוחות משטרה, לרבות פרשים, באלימות מחאה של מאות נגד הרג הפלסטינים ברפיח, שנערכה במושב הגרמנית מול הגנים הבהאיים. תשעה מפגינים נעצרו. שוטרים החרימו בכוח דגל פלסטין שהונף וכן שלטים

פורום העובדים של חד"ש

משמרת מחאה

נגד יוקר המחיה

יום חמישי, 30.5, 17:00, בכניסה לדיזינגוף סנטר

מק"י וחד"ש כפר יאסיף

הפגנה נגד המלחמה בעזה

שבת, 1.6, 11:00, כיכר החמאמה

חד"ש ירושלים

אירוע לציון 57 שנים לכיבוש

דיון פתוח על הנושאים המושתקים במלחמה

יום חמישי, 6.6, 18:00

רחוב כורש 14, ירושלים

שותפות השלום

עוצרים את המלחמה - צועדים לפתרון

הפגנה ארצית בת"א נגד המלחמה

יום שבת, 8.6, 17:00

ברחבת הכניסה לגן מאיר

zoha.org.il

זו הדרך ברשתות החברתיות

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

